

81. årgang

JUL i ROSKILDE 2007

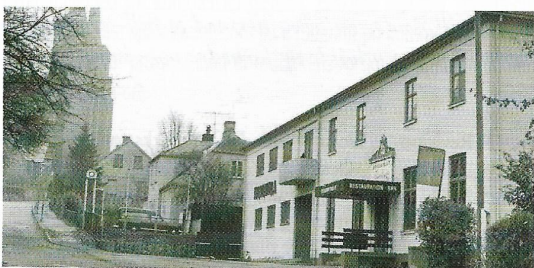
Rock i Roskilde

- behagelig og besværlig

Engang gjaldede lurerne autentisk i Roskilde. Århundreder før byen blev *Vikingebyen*. Orgeltoner og sang har lydt i byens kirker gennem tusinde år, før Roskilde blev synonym med *Domkirkebyen*. I snevejs af generationer har musikken - i Roskilde som i andre byer - skabt glæde blandt godfolk og skidfolk. *Musikby* har Roskilde altid været. I de seneste årtier er musikalsk identitet og indhold føjet til Roskildes kvaliteter og volumen. Risø, Rock og RUC har i Roskilde fundet sammen om udvikling og fremdrift. Men rockens rødder stikker dybere end *slogans* og *brands*.

Frø af nygræs fæg over hegnet

Den 3. november 2007 afholdtes på Gimle den anden årlige rock-historiske aften med fokus på pop'en, pigtråden og rocken, som den lød og udviklede sig for ca. 50 år siden. Der blev dengang sat strøm til pop, blues, country, folk m.m., og de alvorligt lagte efterkrigstids-rynker blev forstyret af swing-pjatter og anderumper og herlig ny dansk støj. James Dean og Marlon Brando satte tempo med ny frihed og motorarm. Bill Haley og Elvis Presley kom snot i håret og satte stikket i guitaren. Både Haley og Presley gjorde desuden musikfilm - stort set uden handling - til mega-hits. Haley med filmen "Rock Around the Clock" og Presley med bl.a. "King Creole" og "Jailhouse Rock". Der blev sat nye dagsordener ved middagsbordene, hvor de unge bød forældregenerationens pænhed trods. Også fjernsynet bragte levende billeder og inspiration "derudefra" - og ind i danske hjem.

Fjordvilla. Foto: Jytte Jørgensen

I efteråret 1956 sås i danske aviser overskrifter som "ROCK'N'ROLL-MARERIDTET - så rulles og rokkes der i Danmark" (B.T.), "Scala-salen i ekstase. Al fornuft lukket ude" (Ekstra Bladet), "Rock'n'roll-feberen får sin chance i dag" (Politiken), "Rock'n'roll-mareridtet er over os" (Social-Demokraten). Dengang - som nu - er det ofte lytterens sympati eller aversion, der definerer målbar lydstyrke som støj eller nydelse. Hvad støj er mest: klokker fra kirken eller punk fra Paramount? Følger der udseende, adfærd og anden *visuel* støj med musikken, så bliver den for nogle en herligt fornyende kultur. For andre en trussel mod tradition og magelig stilstand. Når det er unge - eller folk fra den store, fremmede verden, der

bringer eller bærer støjen og fornyelsen, så bygges barrikader og missil-skjold af moral og intolerance, og *do not disturb*-skiltet hænges på grænseporten. Danselærer Kisbye arrangerede parkdans i Enghave-parken, der gik rock i popsangerne Uglebjerg og Brandenburg, typograf Ib Jensen blev rock-stjerne for en aften og Ivan Haagensen dannede Danmarks første rock-band, Melvis & His Gentlemen. Der var grøde i nyt dansk musikliv i 1950'erne.

Roskilde - en by i provinsen

De nye bølger ramte ikke enhver plet i provinsen med samme hastighed og kraft. Roskilde Borgervæbnings "Humørparade nr. 1" bød den 13. marts 1957 i Hotel Roars store sal på "en aften af format!" med dette program: Roskilde Borgervæbnings Orkester, kapelmester Aage Juhl Thomsen, skuespiller Paul Mourier, humørbomben og skuespillerinden Vivi Svendsen, xylofonvirtuoserne Gitte, Lene og Bent Pyskow, pianisten og komponisten Finn Loving, sangparodisten Grimstad, jazzorkesterkonkurrence: New Orleans orkester møder Light House orkester, Rock'n'roll m.m.m. Billetter á 3,50 kr. solgtes i Turistbureauet på Stændertorvet. Pigtråden og rocken var på vej. Heller ikke dengang var myndigheder, borgerskab og medier nødvendigvis spændt for de åbne armes vogn, men nye tiders og udtrykts bærere har stor udholdenhed og gennemslagskraft. I dag 50 år senere - Beatles, Stones og stjernehære af musikere rigere - ser vi i USA underholdningsindustrien som den næststærkeste (efter våbenindustrien), og vi ser i Danmark dynamisk vækst for musikindustrien i bl.a. København, Århus, Aalborg og Roskilde.

Rock i Roskilde

Jazzen havde som nævnt en stærk position op gennem 1950'erne. Også i Roskilde. Rocken bankede på i Light House Jazzklub, som nok havde hørt om nye tider og toner, men ikke var helt tryk ved at lukke den nye støj inden for dørene. Poppen og rocken var ny og "farlig" og noget underlødigt i forhold til jazzens intellektuelle, piberygende publikum. Da poppen, pigtråden og rocken ikke blev budt op til dans af jazzen, så måtte den træde sine egne stier og bane egne veje. Som nogle år tidligere i København fik den nye musik støtte af dansen. Jitterbug og twist var moderne. Britt og Bo Bendixen arrangerede danseundervisning i Arbejdernes Fællesorganisations *Fjordvilla*. Til levende musik - spillet af Danmarks første rockband (Melvis & His Gentlemen).

I 1960 arrangerede (som nævnt) Roskilde Borgervæbning sin stor *Humørparade* på Hotel Roar. Samme år arrangerede Jazzklubben Light House *Roskilde Jazzfestival* i Roskildehallen som klimaks for sine mange jazzaftener på Fjordvilla. Mange unge i Roskilde stod på spring med deres utæmmelige interesse for alt det spændende nye -

Stan Rogers Jazz Band. Foto: Lokalhistorisk Arkiv.

musikken, adfærden, fællesskabet, generationskonflikten etc. etc. - ja, man skulle næsten tro, at forældre, politikere og myndigheder årtier senere og i dag har glemt, at de selv engang var teenagere med tøsede tanker og frigørelsestrang.

Som andre steder i verden viste pigtråden og rocken i Roskilde stor styrke. Lige som ukrudt kan bryde asfalt, kunne den nye musik bryde normer og grænser. Ungdomsklubber begyndte at tage de unge og deres musik alvorligt - og pop-, pigtråds- og rockklubber skød op som paddehatte. Man lejede sig ind i festsalene på Hedegårdens Skole og St. Jørgens Skole. På Hotel Roar og Hotel Prindsen blev der på scenen spillet pigtråd foran bagtæppet med "Græssende Hjort ved Skovsø" eller dét med Akropolis. Fjordvilla neden for Domkirken befæstede sin position som musiktempel - åbent for boksning, beat og byens bedste smørrebrød på fad på fad på bord i hagehøjde - ikke mindst fra efteråret 1965, da Bent Lensvold trådte til som leder. Ethvert "villigt" sted i Roskilde fik besøg af *beat'en*. AIR's "brydehus" blev spillested på Gamle Dyrskeplads mellem Køgevej og Eriksvej (hvor Roskilde Rådhus nu tager livtag for borgernes ve og vel) - lige over for Kemps Garveri på Eriksvej 40.

Dertil flyttede Roskildes banebrydende og lands- anerkendte Club Paramount sidst i 1969 - efter at have afholdt sine rockarrangementer på Fjordvilla siden 1965. Også omegnen blev beriget af *beat'ens* besøg. Forsamlingshusene i Gevninge, Gundsølle og Flæng leverede strøm og andet til foreninger og unge - lige som kroerne i Østed, Langthved, Hedeusene m.fl. gjorde det.

Folkeskolers, forsamlingshuses og hotellers festsale er ofte glimrende bal-sale, men de er langt fra at være egnede koncertlokaler. Sports- haller var - og er - heller ikke egnede til god musikalsk oplevelse, men giver mulighed for kommerciel gevinst. Roskilde mangler velegnede koncertsale eller spillesteder, som ikke fungerer på kommercielle vilkår med kvalitet for præsentation af musikkens forskellige stilarter og høj publikums-komfort.

Stjerner i Roskilde

Gennem de seneste år er Roskilde blevet overhalet af bl.a. Horsens og Århus, når det gælder værtskab uden for København for rockens allerstørste bands (Madonna, Rolling Stones, George Michael, Robbie Williams m.fl.), mens Roskilde Festivals koncept om kvalitet, omsorg og fremsyn fortsat holder og udvikles. Allerede mens rocken var ung, kom danske bands flittigt forbi Roskilde, når de var på turné - nok samtlige små

og store danske bands. Set i bakspejlet lagde også internationale stjernerne vejen forbi Roskilde. Jeff Beck Group med Rod Stewart som frontmand (1967), Roundabout (1968), som senere skiftede navn til Deep Purple og New Yardbirds (1968), som senere tog navnet Led Zeppelin, kan nævnes i denne sammenhæng - alle efter besøg på Fjordvilla.

Roskilderock i aktuelt og historisk lys

I Roskilde er der året rundt dynamisk fokus på den rytmiske musik bl.a. i Musikskolen og Råstof Roskilde samt via Gimles aktiviteter. Tidens krav synes at vægte præstation og præsentation, indtjening og målbarhed mere end investering i musikkens sjæl og evne til at engagere og motivere dens udøvere og de, der får glæde af musikalsk aktivitet - i skole - og kulturliv.

Det historiske spotlys på dansk rock søges fokuseret fra Roskilde, som nu søger at realisere endnu flere dele af visionen om Musicon (Valley) og Rock City med blandt andet et aktivt center for dokumentation og formidling af dansk rock. Utallige er de værdier og identiteter, som rocken har skabt, båret og bærer - og som blandt andre Gasolin så præcist beskriver med titler som *Hvorfor er der aldrig nogen der tør tage en chance* og *Rabalderstræde*. Titler og tekster, som det er håbet, at centrets skabere tilegner sig og formidler.

Fjordvilla store sal. Foto: Henrik Clausen.

I 2006 lanceredes et nyt initiativ i Roskilde: en rockhistorisk aften med deltagelse af bands og publikum fra Roskildes tidlige rock-år - pigtrådens, *beat'ens* og rockens første årtier i Roskilde. Igen i 2007 mødtes - den første lørdag i november - "byens puls fra dengang" til en atmosfærefyldt og udsolgt koncert på Gimle med deltagelse af bl.a. orkestrene *Shouts*, *Beatmakers*, *Hvalsø* og *Atlantis*. En god og levende tradition synes skabt. Ved dette års koncert blev en ny æresbevisning introduceret og uddelt. "Årets Pommer" vil fremover respektfuldt anerkende personer, som med deres indsats i Roskildes "tidlige rytmiske liv" har gjort en positiv og markant forskel. "Årets Pommer" har navn efter legendariske Dr. Dopo Jam's karismatiske kapelmester, Kristian Pommer, som også blev anerkendelsens første modtager. Ud over selve æresbevisningen, som "Årets Pommer" er udtryk for, modtog Kristian Pommer en glasskulptur udført af kunstneren Skak Snitker - som i sin tid var medlem af Dr. Dopo Jam. Det er aftalt med Gimle, at der oprettes en Wall of Merit med fotos og navne af modtagere af "Årets Pommer".

Rockens sjæl i Roskilde er stærk - og dens puls banker hjerteligt for drømme og drøn.

